

Kaarel Tarand: Tallinn puhkeb õide

Pealinna uus võim tuleb habras ja tantsib miiniväljal, kui ei mõelda suurelt, kirjutab Kaarel Tarand algselt Sirbis ilmunud kommentaaris.

Pärast Keskerakonna errusaatmist ainuvõimu troonilt Tallinnas on õhk täis lootust. Eriti lootusrikkad on mõistagi kakskümmend aastat opositsioonis piinelnud ja oma korda oodanud erakondade Tallinna harud, juhatused ja volinikud, kes nüüd koalitsioonikõnelusi peavad, luues avalikkuses muljet, et igal linlasel hakkab kohe parem piasiasjades ja olmes ning pealinna tabab ka uuestisünd.

Suurpuhastuses kanalisatsiooni voolavat keskerakondlikku mustust kirjeldavad peamised märksõnad on "korruptsioon", "stagnatsioon", "toiduahel", "parteiline linnameedia" ja "venemeelsus". Sõnumiga, et kõik on valesti, üle pingutades seavad võimukõnelusi pidavad koalitsionäärid endale aga ise lõkse, millesse astuda ja haiget saada.

Pealinn on ju arenenud. Isegi kui väita, et kõik on toimunud linnavõimu kiuste, jääb areng faktiks. Jah, saanuks rohkem ja paremini, aga see on kõigest täiel määral kasutamata jäänud potentsiaal, mitte tagurpidi liikumine. Teiseks, viimastest valimistest saadik on Keskerakonna liitlasena linnavõimu teostanud ka sotsiaaldemokraadid, kelle kuriteo kaasosaliseks maalimine uude partnerlussuhtesse õnne ei too.

Nagu revolutsioonis ikka, tahab uus võim enesekehtestamiseks maha kiskuda vana korra sümbolid ja monumendid.

Seetõttu ei ole üllatav, et kohe koalitsioonikõneluste esimesel päeval lepidi deklaratiivselt kokku nn linnameedia ehk ajalehtede Pealinn ja Stolitsa sulgemises ning tellitud tele- ja raadiosaadete lõpetamises. Lehe trükkimise saab päevapealt katkestada, kuid staažikate ametnike töösuhete seaduslikuks lõpetamiseks kulub julgelt pool aastat ning rohkelt hüvitusraha. Kui tahes mõttetud ja parteipropaganda-küllased need lehed ka ei ole, leidub neil siiski lugejaid, kellele peab midagi asenduseks pakkuma. Pole alust eeldada, et erameedia tühja koha ise kasumilikult täidab.

See on kõigest üks monument paljude käegakatsutavate hulgas ja selliseid on lihtne maha tõmmata. Kuid hoopis rohkem on monumente, mida füüsiliselt kiiresti hävitada ei saa, sest need on kehastunud tühjusena, mille asemel võiks olla korrastatud keskkond, aga on vaid pidurdusjäljed. Need on tegemata tööd,

err.ee

Rahvusoper Estonia

rajamata hooned ja kujundamata ruum nende vahel.

Vaevalt on võimukõnelustel kasutada iga linnakodaniku, asumi või linnaosa, ettevõtja ja arendaja täitmata soovide täielik nimekiri. Mida vähem uus võim neist teab, seda rohkem tuleb üllatusi. Mõni meeldiv, mõni mitte.

Mida järjekindlamalt ja veenvamalt korrutada, et Tallinna linnapead hiljemalt Jüri Rattast kuni Mihhail Kõlvartini on otsustanud valesti või jätnud üldse otsustamata, seda suuremaks kasvab igaühe lootus, et just tema kaua oodanud plaan või projekt nüüd uuelts linnavõimult eituse asemel kiire jah-sõna saab. Kui ei saa, järeldavad taotlejad, et uus jõuk ei ole eelmisest parem ning avansina antud toetus sulab järgmisteks valimisteks olematuks.

Ainuüksi linnavalitsuse hoone akendest paistab kätte mitu sellist linnaruumi teemat, mille puhul on raske, kui mitte võimatu põhjendada seni kehtivale seisukohale jäämist. Kui Kõlvarti otsus oli vale, peab vastupidine olema õige. See ei ole mingi tulevikurisk, mis võib, aga ei pruugi realiseeruda. Häda on juba käes, vähemasti südalinnas, kui ka mitte ääre- ja eeslinnades. Päev pärast umbusaldushääletust linnavolikogus esitas Harju tn 30 kinnistu (mis on tuntud kartulikasvatuse ja vanasõidukite eksponeerimise ala) omanik Heino Viik linnale järjekordse taotluse detailplaneeringu algatamiseks, seekord on tal juba valmis ka kavandatava maja eskiisid jm. Punnseis sel kinnistul on kestnud juba paarkümmend aastat ja uus linnavalitsus lõksus.

Kui algatus tagasi lükata, ollakse samas paadis Edgar Savisaare ja tema aastast 2003 igikehtiva "rahvaküsitlusega" sõjast saadik ühe jalaga Harju tänavale haljasala ja liuvälja rajamiseks. Mõistagi vajab Harju tänava majadeta külg tervikplaneerimist, aga see omakorda viib paratamatult sunnini eraomanikult maa välja osta.

Võib eeldada, et juurdeehituse dokumendipakiga on stardipakkudel juba ka [rahvusooper Estonia](#). Kõlvart pidurdas seda projekti, järelikult peaks see nüüd kiirelt rohelise tule saama. Sama kehtib Pärnu ja Narva maantee otsa haarava suurejoonelise peatänava projekti kohta.

"Leevendust ei paku ka see, kui tühistada lahkunud linnavalitsuse visioon ja plaan kesklinn Viru väljakust linnahallini ja sealt mereni täielikult uuendada."

Nimetatu on vaid ootejärjekorra tipp, investeeringute järele

karjub terve vanalinn, kus tänavaid on rekonstrueeritud tempoga tänav kümnendi kohta. Kokku määratu hulk miljoneid, mida esialgu kuskilt võtta ei ole. Leevendust ei paku ka see, kui tühistada lahkunud linnavalitsuse visioon ja plaan kesklinn Viru väljakust linnahallini ja sealt mereni täielikult uuendada.

Rahapuudus ei ole seisaku jätkumiseks kesklinnas piisav põhjendus ning uuel koalitsioonil ei jää üle muud kui püüda muutuste ootajaid ajutiselt lepitada vingerdava sõnumiga, et kõike kohe ja korraga ei saa, aga töötame põletavad teemad aastaga uuesti läbi ja paneme 2025. aasta sügisel need valijate ette lõppotsuste langetamiseks. Kõigepealt suur plaan, mille sisse parimal viisil sobitatakse detailid.

On omajagu üllatav, et läbirääkijad ei ole seni (kolmapäevase seisuga) võimendanud suure (või pika) plaani lubadust.

Bussiliine võib ju üle linna piiri venitada, kuid see on poolik lahendus, millel pealegi on oht enne sündi takerduda senise kogemuse järgi lõpututesse vaidlustesse pealinna ümbritsevate ning tallinlaste käsitusel linna taristut ebaausalt tasuta kurnavate valdadega. Sama kehtib halduspiire ületava koostöö kohta koolivõrgu, jäämeveo ning energiamajanduse tõhususe või puhta vee ja õhu tagamisel.

Lahendus on pealinna ja ümbruse halduskorralduse muutmises, plaanis, mis võiks kanda nime "Suur-Tallinn – õiglaselt jagatud koorem". Tegu pole mingi uudismõttega, seda on visioonikonverentsidel ja asjatundjate hulgas veeretatud sajandivahetusest saadik. Kogu selle aja on silme ees näha olnud ka üle lahe eeskuju Helsingist.

Ka soomlased mõistsid pärast aastaid kestnud punnimist, et vabatahtlikel kokkulepetel rajanev koostöö piiriüleste probleemide lahendamiseks ei toimi kohalike võimumängude tõttu. Lõpuks nõutatigi parlamendilt seadus, mis määras omavalitsuste koostöö kohustuse, kehtestas reeglid ning otsustamiseks vajalike juhtimiskogude kuju ja õigused.

Tallinna võimuorganitele ei ole Helsingi kogemus teadmata, sellega on aastate jooksul tutvumas käinud sajad ametnikud ja linnapoliitikud. Uuel linnavõimul on nüüd kohustus see kogemus produktiks vormida. Kui enesekindlust ja veendumust napib, siis pandagu teema vähemasti lubadusena kirja ja küll siis valijad juba igapäevast motiveerivat survet avaldama hakkavad.

Ühesõnaga, Tallinnal on vaja koostöös "kuldse ringi" valdadega ette valmistada seaduseelnõu, olgu see siis pealinna või Suur-

Tallinna või metropoli korralduse seadus.

Omavalitsused ei saa küll oma kirjatöid otse parlamendi menetlusse anda, kuid nagu Tallinna võimukoalitsiooni moodustajad korduvalt on rõhutanud, ei saa Tallinnas kohalikke teemasid käsitleda lahus keskvõimu poliitikast, näiteks Venemaa kodanike hääleõiguse, eestikeelse kooli, Euroopa Liidu abikõlblikkuse või kohaliku (tulu)maksuraha ääremaade kasuks ümberjaotamise küsimuses.

Kaua püsinud poliitiline vastandus riik vs. linn enam ei kehti ning niikuinii istub hulk linnavolinikke ka teisel toolil Toompeal, mistõttu on munitsipaalmurede parlamenti kandmine eriti lihtne. Uks on lahti ja kes selle taga tegevusetult edasi ootab, ei vääri oma ametikohta.

Toimetaja:

Kaupo Meiel